

Plynulý přechod z MŠ do ZŠ – adaptační období v 1. ročníku ZŠ

FAQ

1. Jaké jsou hlavní cíle webináře „Plynulý přechod z MŠ do ZŠ – adaptační období v 1. ročníku ZŠ“?

Hlavním cílem webináře je zaměřit se na klíčové aspekty adaptačního období a nabídnout strategie a aktivity, které usnadní plynulý přechod dětí z mateřské školy na základní školu. Webinář se dotýká témat, jako je důležitost tohoto období, jak vypadá dítě vstupující do školy z různých hledisek (fyzický, sociální, emoční, kognitivní a jazykový vývoj), význam adaptačního období pro žáka i učitele a adaptační aktivity před a během zahájení školní docházky. Cílem je poskytnout učitelům praktické nástroje a aktivity pro práci s prvňáčky. Navazuje na metodické doporučení Adaptační období v 1. ročníku základní školy jako příležitost k usnadnění plynulého přechodu z předškolního do základního vzdělávání.

2. Proč je adaptační období v prvním ročníku základní školy tak důležité?

Adaptační období je klíčové pro úspěšný vstup dítěte do základní školy a pro jeho další vzdělávací proces. Vzhledem ke změnám v Rámcovém vzdělávacím programu a omezení odkladů školní docházky je nutné věnovat plynulému přechodu mezi MŠ a ZŠ pozornost. Adaptační období pomáhá dětem stát se žáky postupně, usnadňuje jim proces učení a motivuje je pro další vzdělávání.

3. Jaké klíčové kompetence by si dítě mělo přinést z mateřské školy do první třídy?

V základním vzdělávání navazujeme na 8 klíčových kompetencí, které přináší RVP PV. Tyto kompetence by měly být rozvíjeny kontinuálně a jejich znalost je důležitá pro učitele prvního ročníku nejen pro přípravu na adaptační období a zajištění plynulého přechodu mezi stupni vzdělávání.

4. V čem se liší vzdělávací strategie v mateřské škole od strategií na prvním stupni základní školy?

Vzdělávací strategie v předškolním vzdělávání stejně jako na prvním stupni ZŠ zahrnují prožitkové učení, situační učení, kooperativní učení a sociální učení a hru. Rozdíl je jen v poměru jejich využití. Je důležité si provázanost těchto strategií uvědomit a navázat na ně, aby byl přechod pro děti co nejplynulejší.

5. Jak učitelé podporují fyzický, sociální, emoční, kognitivní a jazykový vývoj dětí v adaptačním období?

Učitelé zařazují hry a střídají činnosti pro podporu fyzického vývoje a kompenzaci rychlé unavitelnosti žáků. Používají básničky spojené s pohybem, hry jako „Čáp ztratil čepičku“ nebo „Molekuly“ pro aktivaci. Pro sociální a emoční vývoj zařazují ranní kruhy, aktivity na zvědomování emocí (např. s využitím karet s emocemi/smajlíky), učí žáky spolupráci ve dvojicích a skupinách a vedou je k dodržování pravidel třídy, často s využitím zvířátek jako symbolů. Pro kognitivní vývoj zohledňují jejich úroveň v oblasti pravolevé orientace, zrakového (Kimovy hry) a sluchového vnímání (rozpoznání první hlásky ve slově). Využívají aktivity zapojující více smyslů a opírají se o konkrétní zkušenosti žáků. Jazykový vývoj podporují prostorem pro samostatné vyjadřování žáků a rozvíjením slovní zásoby (např. v ranním kruhu s maskoty třídy, pomocí karet na rozvoj fantazie).

6. Jakým způsobem učitelé zapojují zákonné zástupce do dění ve třídě během adaptačního období?

Učitelé zapojují zákonné zástupce různými způsoby, jako jsou individuální konzultace (tripartity), jejich přizvání do třídy k povídání o svém povolání, organizace společných akcí (táboření, výlety, dílničky, tvořivá odpoledne), předčítání z oblíbené knihy, nebo pasování na čtenáře. Některé školy organizují společný víkend nově vzniklých kolektivů, kde se zákonní zástupci seznamují s učitelem, aktivitami ve třídě a navzájem mezi sebou, což buduje dobré vztahy a usnadňuje komunikaci. Důležité je průběžně zákonné zástupce informovat nejen o průběhu a výsledcích vzdělávání, ale i o dění ve třídě.

7. Jaké aktivity slouží k poznání jednotlivých žáků a k nastartování pozitivního klimatu ve třídě?

K poznání žáků a nastartování pozitivního klimatu slouží různé adaptační aktivity. Patří sem „ledolamky“, které pomáhají prolomit obavy a nejistotu hned první den, například seznamovací gestové aktivity pro rychlé naučení jmen. Dále jsou to aktivity, kde se žáci představují (např. s podporou učitele) a mohou sdělit, jakým jménem chtějí být osloveni. Zásadní pro pozitivní klima je nastavení jednoduchých třídních pravidel (často s využitím zvířátek), zvědomování emocí (např. pomocí karet s emocemi) a budování bezpečného prostředí ve třídě. Učitelé také využívají průběžné pedagogické diagnostikování pro poznání jejich silných a slabých stránek a individualizaci výuky. Zapojení starších žáků jako průvodců pro prvňáčky také pomáhá při adaptaci a poznávání školy.

8. Jak lze zpříjemnit dětem zápis do prvního ročníku a proč je to důležité?

Je důležité, aby zápis byl pro děti, které k němu přicházejí, motivující. Zápis je pro děti velká událost a měl by jim být příjemně, aby si odnesly pozitivní zkušenost. Inspirací může být metodické doporučení Zápis do 1. ročníku základní školy jako společenská událost.

O dokumentu

Tento dokument vznikl jako doplňující materiál k webináři k revizi RVP ZV. Obsahuje odpovědi na často kladené dotazy od učitelů a dalších účastníků webináře a je určen pro pedagogy, vedení škol a další odbornou veřejnost.

Dokument je součástí série **FAQ k webinářům NPI ČR**, které se věnují jednotlivým vzdělávacím oblastem a tématům spojeným s revizí RVP.

Záznamy a další informace o webinářích najdete na: <https://webinare.rvp.cz/ips-kurikulum>.

O webináři

Lektorka: Mgr. Veronika Svobodová

Datum vysílání: 26. 2. 2025

Více informací: <https://webinare.rvp.cz/webinar-npi/118354>

Máte další otázky?

Pro své případné dotazy využijte online konzultační centrum NPI.

kc.rvp.cz

